

1. Referentie

Referentie	Wittebrood, K., (2001). Onveiligheidsbeleving en slachtofferschap in westers geïndustrialiseerde landen. Een multilevel-analyse. <i>Tijdschrift voor criminologie</i> , 43, (1), 144-157.
Taal	Nederlands
ISSN	0165-182
Publicatievorm	Tijdschriftartikel

2. Abstract

Aan de hand van een multilevel-analyse worden er zestien westerse geïndustrialiseerde landen onderzocht omtrent onveiligheidsbeleving en slachtofferschap. Via een telefonische ‘slachtofferenquête’ wordt een aselechte steekproef van ruim 35.000 betrokken bevestigd. Dit kwantitatief onderzoek geeft een beschrijving van de bekomen antwoorden op de volgende drie onderzoeksvragen: (1) in welke bestaan er verschillen tussen landen in onveiligheidsbeleving?; (2) in welke mate hangen deze verschillen samen met de omvang van de criminaliteit?; en (3) in welke mate kunnen verschillen in onveiligheidsbeleving verklaard worden door individuele slachtofferervaringen en de omvang van de criminaliteit in een land, rekening houdend met andere individuele kenmerken en landkenmerken?

3. Trefwoorden

Thema('s)	Politie & justitie, welzijn
Trefwoord(en)	Angst, criminaliteit, geweld, inbraak, International Crime Victims Survey (ICVS), onveiligheidsbeleving, onveiligheidsgevoelens, slachtofferschap

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	K. Wittebrood

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Algemeen: “In welke mate is het criminaliteitsniveau in een land van invloed op hoe onveilig mensen zich voelen?” 1. In welke mate bestaan er verschillen tussen landen in onveiligheidsbeleving? 2. In welke mate hangen deze verschillen samen met de omvang van criminaliteit? 3. In welke mate kunnen verschillen in onveiligheidsbeleving verklaard worden door individuele slachtofferervaringen en de omvang van criminaliteit in een land, rekening houdend met andere individuele kenmerken en landkenmerken?
Hypothesen	1. Er wordt verondersteld dat individuen die (a) eerder slachtoffer zijn geweest van criminaliteit of (b) in gebieden wonen met veel criminaliteit, zich onveiliger voelen. 2. Er wordt verondersteld dat slachtoffers zich onveiliger gaan voelen vanwege het misdrijf dat zij hebben ondergaan en niet dat zij al angstiger waren voordat zij slachtoffer werden. 3. Er wordt verondersteld dat het aannemelijk is dat de angst op straat in de eigen buurt vooral groter zal zijn onder slachtoffers van geweldsmisdrijven, terwijl de angst thuis waarschijnlijk groter is onder slachtoffers van inbraak. 4. Er wordt ook verondersteld dat het criminaliteitsniveau in hun buurt van invloed is op de angst die mensen hebben om slachtoffer te worden. 5. Er wordt verondersteld dat onveiligheid ook gerelateerd is aan gebrekkige sociale controle en de Gelegenheidsstructuur zoals het aandeel echtscheidingen,

	<p>het aandeel mensen met een laag inkomen en het aandeel jonge mannen binnen de sociale context.</p> <p>6. Er wordt verondersteld dat bij onveiligheidsgevoelens ook factoren als fysieke en sociale kwetsbaarheid een rol spelen.</p> <p>7. Er wordt verondersteld dat vooral vrouwen en ouderen zich relatief onveilig voelen, terwijl zij juist een relatief geringe kans hebben om slachtoffer te worden.</p> <p>8. Er wordt verondersteld dat mensen die vaak uitgaan (minstens één keer per week), in een stad wonen met meer dan honderdduizend inwoners en alleenstaand zijn, relatief vaak in risicovolle situaties verkeren en/of weinig bescherming genieten, en derhalve een grotere kans hebben slachtoffer te worden.</p>
--	--

6. Methode

Onderzoeksmethode	Kwantitatief onderzoek, telefonisch interview met vaste vragen en vaste volgorde (slachtofferenquête), open en gesloten antwoordmogelijkheden
Onderzochte groep	<p>Ruim 35.000 respondenten uit alle westerse geïndustrialiseerde landen.</p> <p>Er wordt in het onderzoek een onderscheid gemaakt tussen verschillende aspecten:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. een onderscheid tussen de verschillende landen Australië, België, Canada, Denemarken, Engeland & Wales, Finland, Frankrijk, Japan, Nederland, Noord-Ierland, Polen, Portugal, Schotland, de Verenigde Staten, Zweden en Zwitserland. 2. een onderscheid tussen individuele kenmerken als landkenmerken 3. een onderscheid op gebied van sociaal-demografische kenmerken tussen fysieke en sociale kwetsbaarheid, waarbij sekse en leeftijd (15-24, 25-54, 55 jaar en ouder) indicatoren zijn voor fysieke kwetsbaarheid tegenover lage opleiding en laag inkomen als indicatoren voor sociale kwetsbaarheid. 4. een onderscheid op gebied van criminaliteit tussen twee types namelijk inbraak en geweld.
Bereik	Internationaal

7. Resultaten

	<p>Een groter deel van de bevolking van de Westerse geïndustrialiseerde landen voelt zich vaker onveilig in zijn buurt dan thuis. Dit onveiligheidsgevoel verschilt sterk van land tot land. Uit het onderzoek blijkt dat er nauwelijks een verband is tussen het criminaliteitsniveau en de onveiligheidsbeleving in een land. Ook werd duidelijk dat vooral slachtoffers van criminaliteit zich onveilig voelen op straat en thuis. Slachtoffers van inbraak voelen zich zowel op straat als thuis onveiliger dan niet-slachtoffers, terwijl slachtoffers van geweldsdelicten zich thuis veiliger voelen dan op straat.</p> <p>Onveiligheidsbeleving heeft op individueel niveau te maken met slachtofferervaringen en niet zozeer met andere landfactoren zoals het criminaliteitsniveau, het aandeel jonge mannen, echtscheidingen en armen in een land.</p> <p>Vrouwen, ouderen en mensen uit lagere economische klassen voelen zich onveiliger.</p> <p>Wat betreft de leefstijl voelen alleenstaanden en mensen die dikwijls uitgaan zich, tegen de verwachtingen van de onderzoeker in, niet minder veilig dan anderen, wel de mensen die in grote steden van meer dan 100 000 inwoners leven.</p> <p>Ongeveer een kwart van de verschillen in onveiligheidsbeleving tussen landen kan verklaard worden door verschillen in kenmerken van de bevolking.</p>
--	--

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

van Kesteren, J., Mayhew P. & Nieuwbeerta P. (2000). *Criminal Victimization in Seventeen Industrialised Countries. Key Findings from the 2000 International Crime Victims Survey*. Den Haag: Ministerie van Justitie – WODC, Reeks onderzoek en beleid, nr. 187.

Nieuwbeerta, P. & van Kesteren, J. (2001). Slachtoffers van criminaliteit in Nederland: een vergelijking met zestien andere geïndustrialiseerde landen op basis van de ICVS 2000. *Tijdschrift voor Criminologie*, 43, (2), 112-125.

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

In dit artikel is de relatie tussen onveiligheidsbeleving en de omvang van criminaliteit nader onderzocht en zijn de volgende vragen beantwoord: (1) in welke mate bestaan er verschillen tussen landen in onveiligheidsbeleving?; (2) in welke mate hangen deze verschillen samen met de omvang van de criminaliteit?; en (3) in welke mate kunnen verschillen in onveiligheidsbeleving verklaard worden door individuele slachtofferervaringen en de omvang van de criminaliteit in een land, rekening houdend met andere individuele kenmerken en landkenmerken? Om deze vragen te beantwoorden, is gebruik gemaakt van gegevens uit de ICVS (International Crime Victims Survey).

In de eerste plaats bleek uit dit onderzoek dat er behoorlijke verschillen tussen landen bestaan in de mate waarin mensen zich op straat en als zij alleen thuis zijn onveilig voelen. Met name in Australië en Polen voelen veel mensen zich onveilig, maar ook in Engeland & Wales en Portugal is de onveiligheidsbeleving relatief hoog. Het meest veilig voelen de inwoners van Zweden, de Verenigde Staten en Canada zich. Nederland neemt een middenpositie in. Er bestaat een redelijke overeenstemming op landniveau in de mate waarin mensen zich onveilig voelen. De onveiligheidsbeleving in een land blijkt echter nauwelijks samen te hangen met het criminaliteitsniveau in een land. Alleen in landen met een hoger percentage slachtoffers van inbraak voelen mensen zich thuis angstiger.

Op individueel niveau blijkt er wel een sterke relatie te bestaan tussen onveiligheidsbeleving en slachtofferschap. Slachtoffers van inbraak en geweld voelen zich zowel op straat als thuis relatief onveilig. Bij de bestudering van deze relatie is rekening gehouden met de kwetsbaarheid, leefstijl en routineactiviteiten van mensen. De resultaten van dit onderzoek laten zien dat mensen die fysiek of sociaal kwetsbaar (zoals vrouwen, ouderen en mensen met een lage sociaal-economische achtergrond) zijn zich relatief onveilig voelen. Verder bleek dat mensen die regelmatig uitgaan zich zowel op straat als thuis relatief veilig voelen. Dit kan verklaard worden doordat angstige mensen hun gedrag aanpassen en niet (meer) uitgaan. Mensen in steden met meer dan honderdduizend inwoners voelen zich op straat aanzienlijk onveiliger dan mensen in kleinere steden. Voor de angst thuis is de gemeentegrootte niet van belang. Hoewel verwacht werd dat door rekening te houden met leefstijl en routineactiviteiten van mensen de zogenaamde fear-victimization-paradox zou verdwijnen, werd deze opnieuw bevestigd.